

การประชุมวิชาการสุขภาพจิตนานาชาติ ครั้งที่ 22 ประจำปี 2566 Enhancing Collaboration for Violence Prevention and Social Well Being

ภาคีความร่วมมือ สร้างสังคมพาสัก หยุดทุกความรุนแรง
ระหว่างวันที่ 19 – 21 กรกฎาคม 2566
ณ โรงแรม ปริ้นซ์ พาเลซ กรุงเทพมหานคร

การฟื้นฟูคนพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรมสู่การจ้างงาน
เพื่อความสุขของสังคมที่ยั่งยืน
The recovery oriented system of people with mental
disabilities to be employed in independent living.

วิทยากรผู้ร่วมสัมมนา

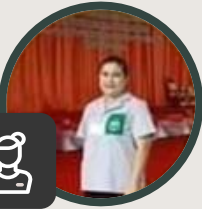
นาวาเอก ดร.บุญเรือง เกิดอรุณเดช

ผู้อำนวยการศูนย์ประสานงานเครือข่ายภาคีรัฐร่วมเอกชน
ศูนย์ประสานงานเครือข่ายภาคีรัฐร่วมเอกชน
ผู้ดำเนินการอภิปราย

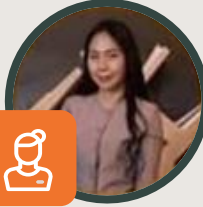
นางสาวสุรีย์ บุญเฉย

นักสังคมสงเคราะห์เชี่ยวชาญ
โรงพยาบาลศรีธัญญา กรมสุขภาพจิต

นางสุภาวดี ตั้งเจริญ

นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสิงห์บุรี

นางสาววิษฐิดา อ้ายตยะกุล

ผู้อำนวยการ กองกองทุนและส่งเสริมความเสมอภาคคนพิการ
กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

นางสาวเสาวภาคย์ ศรีเนตร

นักวิชาการแรงงานชำนาญการ
กองพัฒนาระบบบริการจัดหางาน กรมการจัดหางาน

นายวิษณุ วงศ์สมุทร

กรรมการผู้จัดการ
บริษัท บางจาก รีเทล จำกัด

ประเด็นสัมมนา

1

นิยามของผู้ป่วยจิตเวช
และคนพิการทางจิต

2

การบำบัดและฟื้นฟูผู้ป่วยจิต
เวช และ คนพิการทางจิต

3

คนพิการทางจิตที่ทำงานได้
มีเกณฑ์อย่างไร มีคนช่วยเหลือหรือไม่

4

การพัฒนา JC-I ในความร่วมมือ
การจับคู่ คนพิการ กับ JC-I

5

การเข้าสู่การจ้างงาน
ของคนพิการ

6

ความสามารถของคนพิการ
ในการทำงาน

7

ปัญหาที่มีในการทำงาน
ของคนพิการ

8

การขอความช่วยเหลือ
ของคนพิการทางจิต

9

การขอความช่วยเหลือของ
นายจ้าง

10

ความร่วมมือระหว่าง รง. พม.
และ สธ.

คนพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม

- หมายถึง ผู้ป่วยจิตเวชที่มีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ การประกอบอาชีพ หรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากความบกพร่องหรือผิดปกติทางจิตใจ หรือสมองในส่วนของการรับรู้ อารมณ์หรือความคิด
- ส่งผลทำให้ความสามารถในการทำหน้าที่ทางสังคม การติดต่อสื่อสาร การประกอบอาชีพและการดูแลตนเองลดลง ทำให้รู้สึกตนเองไม่มีคุณค่า ไร้พลังอำนาจ ขาดความภูมิใจทำให้ไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเต็มศักยภาพจนส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้ป่วย

การบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพทางจิตสังคม ผู้ป่วยจิตเวชและคนพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม

วัตถุประสงค์

เพื่อลดความบกพร่องของการใช้ชีวิตประจำวัน ทักษะทางสังคม การทำงาน การเรียนรู้ ของผู้ป่วยให้ได้มากที่สุด โดยการฟื้นฟูจิตสังคมต้องครอบคลุมทั้งด้าน จิตใจ สังคม และอาชีพ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้ป่วยกลับมาทำบทบาทหน้าที่ของตนเองได้ สามารถประกอบอาชีพมีรายได้เลี้ยงดูตนเองได้ ไม่เป็นภาระกับครอบครัวและสังคม ถูกทอดทิ้ง ยากจน ไม่มีที่อยู่อาศัย เรื้อนสร้างปัญหาให้สังคม

หลักการและวิธีการ

- มุ่งที่จะนำเอาจุดแข็งมาใช้เพื่อเติมเต็มจุดอ่อน
- ภายใต้อหลักการว่าทุกคนมีศักยภาพในการเรียนรู้และเจริญเติบโต
- มุ่งเน้นทุกคนมีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน
- ให้บริการแบบผสมผสานเพื่อให้ผู้ป่วยสามารถค้นหาความหวัง อัตลักษณ์ การปรับตัวกับความเจ็บป่วยได้ มีเป้าหมายใหม่ในชีวิต มีความรับผิดชอบต่อตนเอง
- ร่วมวางแผนและดำเนินการการฟื้นฟูระหว่างสหวิชาชีพกับผู้ป่วย แบบรายบุคคล –รายกลุ่มชุมชน
- การฟื้นฟูแบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชน
- บริการแบบองค์รวม Holistic

กระบวนการฟื้นฟูสมรรถภาพทางจิตสังคมเข้าสู่การทำงาน/การจ้างงานคนพิการทางจิต

1. คัดกรองผู้ป่วยจิตเวช

- ผู้ป่วยสมัครใจ
- ประเมินด้วยแบบประเมินสมรรถนะทางจิตว่ามีสมรรถนะทางจิตระดับ3-ขึ้นไป

2. ปฐมนิเทศ

- ประเมินคุณภาพชีวิตด้วยแบบประเมินคุณภาพชีวิตของกรมสุขภาพจิต
- แบบประเมินทักษะการปรับตัวทางสังคมและการทำงาน

2.การเตรียมความพร้อมสู่การทำงาน

โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพทางจิตสังคมและทดลองจ้างงาน

1.ขั้นการวินิจฉัย

- ประเมินทักษะที่จำเป็นและแหล่งสนับสนุนทางสังคม
- การกำหนดเป้าหมายในการฟื้นฟูสมรรถภาพร่วมกันระหว่างผู้ป่วยและ Job Coach

2. ขั้นการวางแผนการฟื้นฟูสมรรถภาพ

- วางแผนการพัฒนาทักษะและแหล่งสนับสนุนทางสังคมดำเนินการเพื่อให้ไปถึงเป้าหมายร่วมกันระหว่าง Job Coach กับผู้ป่วย

3.ขั้นดำเนินการพัฒนาดำเนินการพัฒนาฝึกทักษะที่จำเป็นเพื่อให้ไปถึงเป้าหมาย

- ฝึกทักษะการดำรงชีวิตประจำวัน
 - การดูแลความสะอาดของร่างกาย การกินยา การทำงานบ้าน การเข้าห้องน้ำ การรับประทานอาหาร การเก็บล้าง การแต่งตัว ตัดเล็บ จัดเก็บของใช้ส่วนตัว การใช้เงิน
- ฝึกทักษะทางสังคม
 - ทักษะการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร การจัดการความเครียดและการควบคุมอารมณ์ การตัดสินใจ การเสริมพลัง การพัฒนาจุดแข็ง การวางแผนเพื่อไปสู่เป้าหมายในการมีงานทำ
- การดูแลตนเองไม่ให้มีอาการทางจิตกำเริบ

วางแผนการพัฒนาทักษะที่บกพร่อง

ทำกลุ่มฟื้นฟูทักษะทางสังคม

4. ขั้นตอนการฝึกงาน/ทดลองงาน

- ทักษะพื้นฐานในการทำงานและการทำงานร่วมกัน
- ทักษะการใช้ชีวิตประจำวันที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน
- ระเบียบวินัย กฎเกณฑ์ทางสังคม การตรงต่อเวลา การแต่งกาย
- ลงทะเบียนปฏิบัติงาน ขออนุญาตออกข้างนอก ใบลา การลงโทษ
- ความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติต่อหัวหน้าและเพื่อน
- การออมและใช้เงิน
- ระบบจับคู่งานกับคนทำงาน (Job Matching)
- การวิเคราะห์งาน

การช่วยเหลือเรื่องที่อยู่อาศัย กรณีเป็นคนไร้บ้าน
(สนับสนุนค่าเช่าห้อง1ปี)

ลงทะเบียนปฏิบัติงาน

รับผิดชอบต่อหน้าที่และการทำงานร่วมกัน

แผนกกาแฟและเครื่องดื่มอื่นๆ

แผนกล้างรถ

แผนกศิลปะประดิษฐ์

แผนกเบเกอรี่

แผนกรีดผ้า

แผนกแคชเชียร์

- ใหู้้จ้กต้๑นรับลูกค้า
- ทำความสะอาดสถานที่
- ตรวจสอบคุณภาพงาน
- มีระบบที่เลี้๑งสอนพนักงานใหม่
- ทำบัญชีรับงานและเงินลูกค้า
- ความซื่อสัตย์
- ส่งเงินที่ได้กับแคชเชียร์ทุกวันเวลา
- ฝีกกิจกรรมอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

การฟื้นฟูสมรรถภาพในชุมชนและEmpowerment

- กิจกรรมทัศนศึกษาและออกค่ายนอกสถานที่เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม
- จัดกิจกรรมออกร้านแสดงสินค้าต่างๆ
- การพาไปสมัครงาน การให้ไปอบรมออกแบบผลิตภัณฑ์

กิจกรรมฟื้นฟูสมรรถภาพทางสังคมในชุมชนนอกสถานที่
เพื่อให้พนักงานร้านเพื่อนได้เรียนรู้การปรับตัวในสังคม

กรณี:ผ่านการทดลองงานเข้ากระบวนการจ้างงาน

1.การจ้างงาน ณ ร้านเพื่อนในโรงพยาบาลจิตเวช
ในลักษณะของSheltered employmentร่วมกับ
แนวคิด SOCIAL ENTERPRISE: SE

2.การจ้างงานเชิงสังคม
ในชุมชนใกล้เคียง ตาม มาตรา35 พรบ.
ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ
(เช่น รพจ. รพ.สต. รพช. รพศ. เทศบาล
อบต. รร. วัด)

การจ้างงานเชิงสังคมในชุมชนใกล้เคียง

การจ้างงานเชิงสังคมในโรงพยาบาลจิตเวช

รูปแบบการฟื้นฟูจ้างงานเชิงสังคมคนพิการทางจิตฯผู้ป่วยจิตเวช โดย เครือข่ายในชุมชนใกล้บ้าน

1) ค้นหาและคัดเลือกเครือข่ายชุมชนที่เข้มแข็งซึ่งยินดีให้สถานที่ในการปฏิบัติงานในชุมชนใกล้บ้านและให้บุคลากรเป็นผู้ดูแลและสอนงาน (Job Coach) ฟื้นฟูทางจิต-สังคมแก่คนพิการทางจิตฯ ที่ได้รับสิทธิการจ้างงานตามมาตรา 33 และ 35 จากสถานประกอบการ

2) อบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคลากรภาคีเครือข่ายให้มีความรู้และทักษะการฟื้นฟูทางจิต-สังคมเพื่อเป็นผู้ดูแลและสอนงาน (Job Coach)

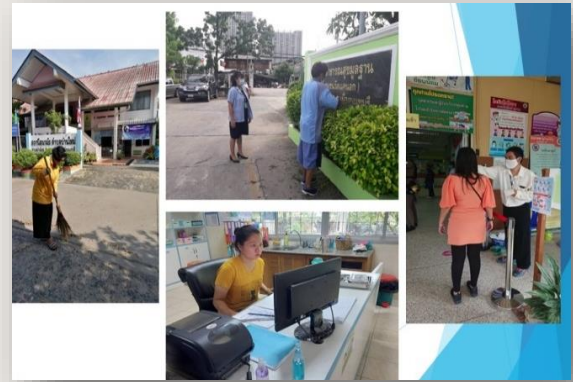
3) คัดเลือกคนพิการทางจิตฯ เข้าสู่โครงการการจ้างงานฯ

4) อบรมคนพิการทางจิตฯ และผู้ดูแลให้มีความรู้พื้นฐานเรื่องทักษะทางสังคม การใช้ชีวิตประจำวัน และการทำงาน เช่น ทักษะการสร้างสัมพันธภาพ การดูแลตนเองทางกาย-ทางจิต การสื่อสาร การตัดสินใจและแก้ไขปัญหา การหาแหล่งสนับสนุน การใช้และออมเงิน การเสริมคุณค่าในตนเอง การปฏิบัติต่อผู้ร่วมงานและผู้บังคับบัญชา การตรงต่อเวลา การแต่งกายเหมาะสมกับกาลเทศะเพื่อสามารถทำงานได้และการรักษางานที่ทำไว้ได้

รูปแบบการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการทางจิตฯ โดยเครือข่าย ในชุมชน (ชุมชนใกล้เคียงบ้าน)

5) Job Coach ดำเนินการดูแลฟื้นฟู/จ้างงานคนพิการทางจิตฯ /ผู้ป่วยจิตเวชที่เข้าร่วมโครงการและมีการประเมินผลเป็นระยะ

6) ติดตามเยี่ยมเพื่อกำกับติดตามให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ แก่คนพิการทางจิตฯ/หน่วยงานที่รับคนพิการทางจิตฯ ทำงาน

7) นักสังคมสงเคราะห์ร่วมกับภาคีเครือข่ายประเมินผลการฟื้นฟูทางจิต-สังคมสู่การมีงานทำของคนพิการทางจิตฯ ด้วยแบบประเมินทักษะทางสังคมและพื้นฐานในการทำงานด้วยแบบประเมินคุณภาพชีวิตคนพิการหลังเข้าร่วมโครงการ3เดือน และการไม่เข้ารับการรักษแบบผู้ป่วยในภายใน 90 วัน

3. การจ้างงานแบบSupported Employment การจ้างงานที่ทำงานร่วมกับผู้อื่นในสถานประกอบการ

พาดูงานในสถานประกอบการ

ขั้นตอน

- 1.ตั้งเป้าหมายและวางแผนการดำเนินชีวิตร่วมกับผู้ป่วย
- 2.หาสถานประกอบการเพื่อส่งผู้ป่วยเข้าสถานประกอบการ
- 3.เตรียมความพร้อมผู้ป่วยเพื่อให้ได้งาน

พาไปทำเอกสาร บัตรประชาชน บัตรผู้พิการ

นำไปสมัครงานกรอกใบสมัครและสัมภาษณ์งาน

เปิดบัญชี สอนให้ใช้ATM

สัมภาษณ์งานโดยหัวหน้าแผนก

ระยะเตรียมการ

1.การประเมินคนพิการ

- รวบรวมข้อมูลของคนพิการและสิ่งแวดล้อมรอบตัวให้รอบด้านที่สุด โดยประเมินจากคนพิการ ครอบครัว หรือผู้เกี่ยวข้อง
- ประวัติส่วนบุคคลหรือประวัติทั่วไปของคนพิการ
- พื้นฐานบุคลิกภาพของคนพิการ ความมุ่งมั่น ความอดทน
- ความตรงต่อเวลาความรับผิดชอบการปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อม
- ผลการประเมินทักษะทางสังคม
- ความคาดหวังและเป้าหมายของคนพิการ
- สถานภาพทางการเงินของคนพิการและครอบครัว
- เอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้อง

2.การประเมินสถานประกอบการ

นโยบายของสถานประกอบการ

- รายละเอียดของธุรกิจ สถานที่ตั้ง สภาพภาพของการจ้างงาน
- ประสิทธิภาพและมุมมองต่อการจ้างงาน คนพิการ

ลักษณะของงาน

- ทักษะที่ต้องการ
- ความยากง่ายของงาน
- จุดที่ต้องดูแล (ความเสี่ยง/อันตรายที่อาจเกิดในการ ทำงาน)
- ทักษะในการทำงานที่จำเป็น

สิ่งแวดล้อม

- อาคาร สถานที่ทำงาน เสียง อุณหภูมิ กลิ่น
- เครื่องจักร เครื่องมือที่ใช้
- การจัดบุคลากรและกะ(ช่วงเวลาทำงาน)
- ระบบการสั่งงาน บรรยากาศ
- บุคคลหลักในที่ทำงาน

4.การดำเนินการเพื่อการรักษางานและการติดตามประเมินผล

- ติดตามเยี่ยมให้การปรึกษาผู้ป่วย/สถานประกอบการต่อเนื่อง เป็นระยะหากมีปัญหาเข้าไปดูแลช่วยเหลืออย่างทันที
- ทำ focus group ในสถานประกอบการ
- การใช้และออมเงิน
- การเดินทางการใช้และแบ่งเวลา
- การใช้ชีวิตในสังคม การตัดสินใจ การแสดงออก-พูดคุย
- การสร้างสัมพันธภาพกับผู้ร่วมงาน การแต่งกาย
- ดูแลความสะอาดของตัวเอง บุคลิกท่าทาง
- การรับประทานยาและอาหาร

กลุ่มหรือภาคส่วนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการฟื้นฟู / พิการทางจิตใจ

1.หน่วยงานที่มีส่วนผลักดันให้เกิดระบบการจ้างงานคนพิการทางจิตฯ คือ กระทรวงสาธารณสุข กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (พก.) กระทรวงแรงงาน กระทรวงมหาดไทย

2.หน่วยงานที่ให้เงินสนับสนุนในจ้างงานคนพิการทางจิตใจ ตาม ม. 33 และม.35 ประกอบด้วย กฟผ. บริษัททีอาร์ซีคอนสตรัคชั่นจำกัด(มหาชน) บริษัทสหการวิศวกรจำกัด บริษัท บางจากรีเทล จำกัด บริษัทโกลบอลเจทเอ็กซ์เพรส (ไทยแลนด์) บริษัทเอชวาย เอ็กซ์เพรส จำกัด บริษัทบูรพาโอสดจำกัด บริษัทประกันสินเชื่อ ธนาคารออมสิน อุตสาหกรรมขนาดย่อม(บสย.) บริษัทถั่วยทองโอสดจำกัด บริษัทสากลเบเวอเรจ จำกัด บริษัทซีพีรีเทลลิงจำกัด บริษัทหนิวปีจำกัด บริษัทสกลเทคโนโลยีจำกัด..ฯลฯ โรงพยาบาลจิตเวชในสังกัดกรมสุขภาพจิต

3.หน่วยงานที่ยินดีรับคนพิการทางจิตใจ ที่ได้เงินสนับสนุนการจ้างงานตามมาตรา 33 และมาตรา 35 จากสถานประกอบการให้ปฏิบัติงานจริงในหน่วยงานใกล้บ้านและให้บุคลากรในหน่วยงานเป็น Job Coach ดูแลฟื้นฟู ประกอบด้วย ร.พ.จิตเวชผู้ใหญ่ในสังกัดกรมสุขภาพจิต หน่วยงานสังกัด สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข เช่น รพ.พระนั่งเกล้า รพ.สุรินทร์, สสจ.นนทบุรี,รพ.ชุมชนและรพ.สต. หน่วยงานนอกกระทรวงสาธารณสุข เช่น อบต. (อยุธยา ชุมพร อุบลราชธานี มุกดาหาร) เทศบาลตำบล (จ.อุบลราชธานี) วัด จ.นนทบุรี นิคมสร้างตนเอง เขื่อนอุบลรัตน์จ.ขอนแก่น ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งสัมมาพณ จ.เชียงใหม่

ขอโค้วต้าจ้างงานจากสภาประกอบการร่วมกับ พก.

นำเสนอขอโควต้าจ้างงานกับบอร์ดกฟผ.

กรมจัดหางานตรวจการจ้างงาน

คนพิการทางจิตที่ทำงานได้

มีเกณฑ์อย่างไร

คนพิการทางจิตที่ผ่านเกณฑ์

- 1) บัณฑิตผู้พิการประเภท 4, 5, 6, 7
- 2) สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ (มีสมรรถภาพทางจิต 3 ขึ้นไป)
- 3) สื่อสาร ปฏิบัติตามและทำงานได้
- 4) อาการทางจิตทุเลา-ไม่กำเริบ
- 5) อายุ 18 ปีขึ้นไป (20 ปีขึ้นไปจ้างงานได้)
- 6) ไม่มีโรคประจำตัวร้ายแรง
- 7) เดินทางไป-กลับได้
- 8) ไม่จำกัดวุฒิการศึกษา
- 9) สมัครงใจ-ยินยอมเข้าฟื้นฟู
- 10) ครอบครัว/ผู้ดูแลให้ความร่วมมือ

ความพิการทางจิต

ประเภท 4 ทางจิตใจหรือพฤติกรรม

ประเภท 5 ทางสติปัญญา

ประเภท 6 ทางการเรียนรู้

ประเภท 7 ออทิสติก

ที่มา : กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต

คนพิการ

คนพิการทางจิตที่ไม่ผ่านเกณฑ์

หรือ ยังไม่พิจารณา เช่น
อยู่ในเรือนจำ, ลहुโทษ, ติดยา, อื่น ๆ

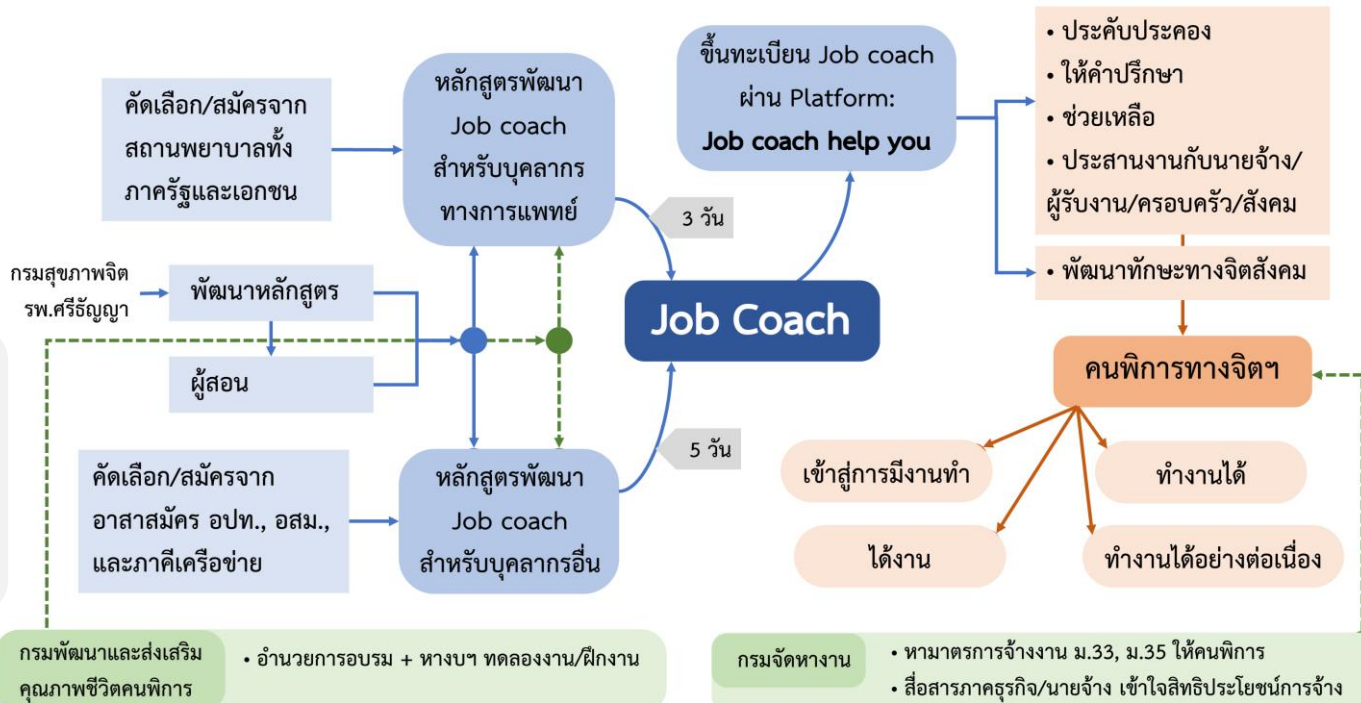
คนพิการทางจิตที่ทำงานได้

มีคนช่วยเหลือหรือไม่

แผนพัฒนาคนพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม เข้าสู่การมีงานทำ

คนช่วยเหลือสนับสนุน
เรียกว่า **Job coach**
ซึ่งเรามีการพัฒนา
เป็นผู้ฟื้นฟูคนพิการ
ทางจิต

ได้รับคำตอบแทนจากกองทุน พก. เมื่อ..

1. สอบผ่านเกณฑ์ JC-I
2. ขึ้นทะเบียน JC-I
3. มีคนพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรมในการดูแล

บทเรียน และ การสอบ
Online ขึ้นทะเบียนอัตโนมัติ

1. ทำงานในกลุ่มเดียวกัน
2. อาชีพเชิงสังคม
3. ในสถานประกอบการ

JC-I

สนับสนุน+ประสานงาน

พร้อม

JC-II

ติดตาม

IL Coach

พัฒนาหลักสูตร JC-I, JC-II

+ เกณฑ์ประเมิน JC-I

คนพิการทางจิตใจ
หรือพฤติกรรม

พัฒนา

1. ประเมิน+ออกใบรับรอง
2. พัฒนาทักษะ
3. เตรียมความพร้อม
4. ฝึกงาน-ทดลองงาน
5. จ้างงาน
6. การทำงานอย่างต่อเนื่อง

ประเมิน WHOAOE

ค่าใช้จ่ายเงิน
สนับสนุน รพ.

• ทำหน้าที่ทางสังคมดำรงชีวิต
ได้อย่างปกติสุข

• ทำงานได้+มีรายได้

- ได้รับการจ้าง ม.33, ม.35
- ประกอบกิจการเอง

ระดับของ JC

GOAL

คนพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม
มีงานทำ+มีรายได้

[ภูมิใจ, มีคุณค่า, อยู่ร่วมสังคมอย่างปกติสุข]

ชุดสิทธิประโยชน์ครอบคลุมการจัดการบริการของโรงพยาบาล ในกรมสุขภาพจิต

- เงินสนับสนุนรายกิจกรรม หรือ เหม่าจ่ายรายโรงพยาบาล หรือ รายโครงการ
- การบริการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยกระบวนการทางการแพทย์ฯ พ.ศ. 2564
- โดยกรมการแพทย์+สถาบันสิรินธรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ
- การเบิกค่ารักษาพยาบาลของ รพ.จิตเวชขอนแก่นราชนครินทร์ (1 ก.พ. 63)
- ตามประกาศค่าบริการ สธ. ปี พ.ศ. 2562
- การบริหารศูนย์จัดเก็บรายได้
- ชุดสิทธิประโยชน์ด้านสุขภาพจิต
- รายการและราคาการให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านการแพทย์
- นโยบายยุทธศาสตร์ และการจัดระบบให้บริการสุขภาพของ สธ. ปี 2567-2569
- ต้นทุนค่าบริการทางการแพทย์
- การจัดการของ สปสช.

คนพิการทางจิตที่ทำงานได้

สื่อสาร+ประชาสัมพันธ์

- VDO, E-Learning
- เวทีวิชาการ
- การจ้างงานมาตรา 33,34,35

***แกนนำเครือข่ายกับการจ้างงานคนพิการทางจิตอย่างยั่งยืน

- สมาคมเพื่อผู้บกพร่องทางจิตแห่งประเทศไทย ,
- พม. , • รง. , • กรมสุขภาพจิต

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

- พม. โดยกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (พก.) ,
- รง. โดยกรมการจัดหางาน (DOE) , • สธ. โดยกรมสุขภาพจิต ,
- สถานประกอบการ , • สสจ., หน่วยบริการสาธารณสุขในพื้นที่ ,
- รพช./รพช./รพ.สต. • ครอบครัว+ชุมชน

• กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พม.

- ขั้นตอนคนพิการฯ
- ส่งประเมินสมรรถภาพฯ
- เข้าสู่ระบบการจ้างงาน
- สื่อสารสังคม
- สนับสนุนการอบรม JC-I

• กรมการจัดหางาน รง.

- Matching ตามผลประโยชน์
- จัดหาโควตา รายจังหวัด
- สื่อสารผู้จ้าง

ช่องทางการเข้าถึงสิทธิ

- รพพ. ผู้ใหญ่ 14 แห่ง
 - รพ.ศรีธัญญา , -รพ.สวนปรุง ,
 - รพ.พิษณุโลก , -รพ.นครสวรรค์ ,
 - รพ.สระแก้ว , -รพ.โคราช , รพ.ขอนแก่น
 - รพ.เลย , -รพ.นครพนม ,
 - รพ.สงขลา , -รพ.พระศรีมหาโพธิ์ ,
 - รพ.สวนสราญรมย์ , -ส.กัลยาารชนรินทร์ ,
 - ส.จิตเวชศาสตร์สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ
- รพจ.เด็ก 6 แห่ง

คนพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม

พัฒนา

1. ประเมิน+ออกใบรับรอง
2. พัฒนาทักษะ ประเมิน WHOAOE
3. เตรียมความพร้อม
4. ฝึกงาน-ทดลองงาน
5. จ้างงาน
6. การทำงานอย่างต่อเนื่อง

ค่าใช้จ่าย
สนับสนุน รพ.

ข้อเสนอเชิงนโยบาย

1. การกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำรายปีให้เท่ากันทั่วประเทศ
2. ค่าลดหย่อนทางภาษีของสถานประกอบการ

ภาพแสดงการรวมพลังขับเคลื่อนการฟื้นฟูคนพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรมสู่การจ้างงาน เพื่อความสุขของสังคมที่ยั่งยืน

ได้รับคำตอบแทนจากกองทุน พก. เมื่อ..

1. สอบผ่านเกณฑ์ JC-I
2. ขึ้นทะเบียน JC-I
3. มีคนพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรมในการดูแล

บทเรียน และ การสอบ
Online ขึ้นทะเบียนอัตโนมัติ

• ทำหน้าที่ทางสังคมดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข

• ทำงานได้+มีรายได้

- ได้รับการจ้าง ม.33, ม.35
- ประกอบกิจการเอง

GOAL

คนพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม
มีงานทำ+มีรายได้
[ภูมิใจ, มีคุณค่า, อยู่ร่วมสังคมอย่างปกติสุข]

1. ทำงานในกลุ่มเดียวกัน
2. อาชีพเชิงสังคม
3. ในสถานประกอบการ

JC-I

สนับสนุน+ประสานงาน

พร้อม

JC-II

ติดตาม

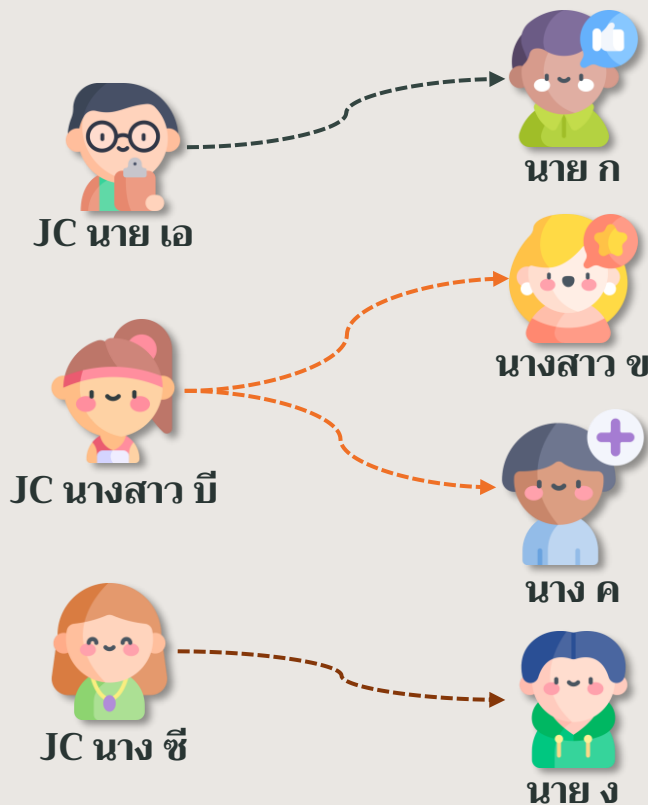
IL Coach

พัฒนาหลักสูตร JC-I, JC-II + เกณฑ์ประเมิน JC-I

ชุดสิทธิประโยชน์ครอบคลุมการให้บริการของโรงพยาบาล ในกรมสุขภาพจิต

- เงินสนับสนุนรายกิจกรรม หรือ เหม่าจ่ายรายโรงพยาบาล หรือ รายโครงการ
- การบริการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยกระบวนการทางการแพทย์ฯ พ.ศ. 2564
- โดยการแพทย์+สถาบันสิรินธรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ
- การเบิกค่ารักษาพยาบาลของ รพ.จิตเวชขอนแก่นราชนครินทร์ (1 ก.พ. 63)
- ตามประกาศค่าบริการ สธ. ปี พ.ศ. 2562
- การบริหารศูนย์จัดเก็บรายได้
- ชุดสิทธิประโยชน์ด้านสุขภาพจิต
- รายการและราคาการให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านการแพทย์
- นโยบายยุทธศาสตร์ และการจัดระบบให้บริการสุขภาพของ สธ. ปี 2567-2569
- ต้นทุนค่าบริการทางการแพทย์
- การจัดการของ สปสช.

การจับคู่ JC-I เข้ากับคนพิการทางจิต

แผนจับคู่
JC 1 คน : คนพิการทางจิต ไม่เกิน 6 คน
เพื่อประคับประคองช่วยเหลือให้คนพิการ
ทางจิต ทำงานได้อย่างต่อเนื่อง เป็นปกติสุข
จำเป็นต้องอาศัยระบบข้อมูลที่มองเห็นกัน
ทุกฝ่าย

การเข้าสู่การจ้างงานของคนพิการทางจิต

- ร้านเพื่อน (เงินประเดิม การก่อตั้งร้านเพื่อนตามโมเดล)
- ทำงานในชุมชน+รพ.สต.
- ทำงานในบริษัท ห้างร้าน

1. ทำงานในกลุ่มเดียวกัน
2. อาชีพเชิงสังคม
3. ในสถานประกอบการ

JC-I

สนับสนุน+ประสานงาน

JC-II

ติดตาม

IL Coach

คนพิการทางจิตใจ
หรือพฤติกรรม

พัฒนา

1. ประเมิน+ออกใบรับรอง
2. พัฒนาทักษะ
3. เตรียมความพร้อม
4. ฝึกงาน-ทดลองงาน
5. จ้างงาน
6. การทำงานอย่างต่อเนื่อง

ประเมิน WHOAOE

ค่าใช้จ่าย
เงินสนับสนุน รพ.

ชุดสิทธิประโยชน์ครอบคลุม
การจัดบริการของโรงพยาบาล
ในกรมสุขภาพจิต

ช่องทางการเข้าถึงสิทธิ

- รพจ. ผู้ใหญ่ 14 แห่ง
 - รพ.ศรีธัญญา , -รพ.สวนปรง ,
 - รพจ.พิษณุโลก , -รพจ.นครสวรรค์ ,
 - รพจ.สระแก้ว , -รพจ.โคราช , รพจ.ขอนแก่น
 - รพจ.เลย , -รพจ.นครพนม ,
 - รพจ.สงขลา , -รพ.พระศรีมหาโพธิ์ ,
 - รพ.สวนสราญรมย์ , -ส.กัลยาาราชนครินทร์ ,
 - ส.จิตเวชศาสตร์สมเด็จเจ้าพระยา
- รพจ.เด็ก 6 แห่ง

ข้อเสนอเชิงนโยบาย

1. การกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำรายปีให้เท่ากันทั่วประเทศ
2. ค่าลดหย่อนทางภาษีของสถานประกอบการ

ขั้นตอนการประเมินความสามารถในการทำงานรวม 3 ระดับ คือ การทำงานในกลุ่มเดียวกัน การอาชีพเชิงสังคม และ การทำงานในสถานประกอบการ ทั้งนี้อาจมีคนพิการทางจิตบางคนมีรายได้จากการประกอบธุรกิจส่วนตัว

กลุ่มงานสังคมสงเคราะห์ โรงพยาบาลจิตเวช

หน่วยงาน	เบอร์โทรศัพท์สำนักงาน
กลุ่มงานสังคมสงเคราะห์ โรงพยาบาลศรีธัญญา	02-5287800 ต่อ 57886
กลุ่มงานสังคมสงเคราะห์ โรงพยาบาลสวนปรุง	053-908500 ต่อ 60113
กลุ่มงานสังคมสงเคราะห์ โรงพยาบาลจิตเวชพิษณุโลก	055-002050 ต่อ 3
กลุ่มงานสังคมสงเคราะห์ โรงพยาบาลจิตเวชนครสวรรค์ราชนครินทร์	056-219426
กลุ่มงานสังคมสงเคราะห์ สถาบันกัลยาณ์ราชนครินทร์	02-4416138
กลุ่มงานสังคมสงเคราะห์ โรงพยาบาลจิตเวชสระแก้วราชนครินทร์	037-262993
กลุ่มงานสังคมสงเคราะห์ โรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่นราชนครินทร์	043-209999 ต่อ 63020

หน่วยงาน	เบอร์โทรศัพท์สำนักงาน
กลุ่มงานสังคมสงเคราะห์ โรงพยาบาลจิตเวชนครพนมราชนครินทร์	042-539034
กลุ่มงานสังคมสงเคราะห์ โรงพยาบาลจิตเวชเลยราชนครินทร์	042-808143
กลุ่มงานสังคมสงเคราะห์ โรงพยาบาลจิตเวชนครราชสีมาราชนครินทร์	044-233999 ต่อ 65304
กลุ่มงานสังคมสงเคราะห์ โรงพยาบาลพระศรีมหาโพธิ์	045-352524
กลุ่มงานสังคมสงเคราะห์ โรงพยาบาลสวนสราญรมย์	077-916566
กลุ่มงานสังคมสงเคราะห์ โรงพยาบาลจิตเวชสงขลาราชนครินทร์	074-317400 ต่อ 64303
กลุ่มงานสังคมสงเคราะห์ สถาบันจิตเวชศาสตร์สมเด็จเจ้าพระยา	074-317400 ต่อ 64303

รูปแบบการจ้างคนพิการทางจิต มี 3 รูปแบบ

การจ้าง
แบบร้านเพื่อน
ทำงานในกลุ่มเดียวกัน

การจ้างแบบจ้างงาน
เชิงสังคม
ทำงานในชุมชน+รพ.สต.

การจ้างแบบจ้างงานที่
ทำงานกับบุคคลอื่นๆ
ทำงานในบริษัท ห้างร้าน

รูปแบบการจ้างคนพิการทางจิต

ผู้ป่วยที่มีปัญหาทางสังคม

นักสังคมสงเคราะห์จิตเวช

ปัญหาการทำงาน

ปัญหาสังคมอื่น

ให้การช่วยเหลือทางสังคม

วินิจฉัยทางสังคมเพื่อการฟื้นฟู

ICF

d350

ICF

d750

ICF

d845

การฟื้นฟูทักษะทางสังคม
การทำงาน และการดำรงชีวิต

ร้านเพื่อน

ประเมิน
WHOAOE

การจัดการประสานแหล่งฝึกอาชีพ/
สถานประกอบการเพื่อการฟื้นฟู

1. ทำงานในกลุ่มเดียวกัน
2. อาชีพเชิงสังคม
3. ในสถานประกอบการ

- การประเมิน
- การให้การปรึกษา (บุคคล/ครอบครัว/กลุ่ม)
- การบำบัดทางสังคม (บุคคล/ครอบครัว/กลุ่ม)
- การพิทักษ์สิทธิ์
- การประสาน/จัดหาทรัพยากร
- เชื่อมบ้าน/โรงเรียน/สถานประกอบการ/วัด เพื่อบำบัดฟื้นฟู

กลับบ้าน

ติดตามประเมินผล

ติดตามประเมินผล

1-3-6-12 เดือน

1

การจ้างแบบร้านเพื่อน

2

การจ้างแบบจ้างงาน
เชิงสังคม

3

การจ้างแบบจ้างงาน
ที่ทำงานกับบุคคลอื่นๆ

บริษัท บางจาก รีเทล จำกัด ร่วมกับ กรมสุขภาพจิต โครงการ New Life

กิจกรรมที่มอบหมาย

กลุ่มงานที่ให้ปฏิบัติ

การจัดเรียงสินค้า

ดูแลความเรียบร้อยภายในร้าน

ช่วยซ่งเครื่องเดิม

หลีกเลี่ยงงานที่อาจจะต้องรองรับอารมณ์ของลูกค้า และความถูกต้องของเงินสด
เช่น พนักงาน Cashier หรือรับออเดอร์เครื่องดื่ม

● การจ้างแบบจ้างงานเชิงสังคม

● สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสิงห์บุรี

ผู้พิการทางจิต จังหวัดสิงห์บุรี ได้รับจ้างงานมาตรา 35 จำนวนทั้งหมด 10 คน / ประเภท 4 จำนวน 8คน / ประเภท 5 จำนวน 2 คน
ปฏิบัติงานใน รพ.สต. 6 แห่งและรพ. 2 แห่ง เป็นผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน ทำความสะอาด ทำสวน

ข้อดีของการรับผู้พิการปฏิบัติงาน

การจ้างงานผู้พิการทางจิตของสอน. พักทัน 1. เพื่อให้ผู้พิการมีรายได้จากการทำงานที่ใช้ความสามารถของตัวเองได้ 2. ครอบครัวมีรายได้ไว้ใช้จ่ายในครอบครัวจากผู้พิการแบ่งให้ไว้ใช้ 3. ฝึกการเข้าสังคมและการปรับตัวในการมาปฏิบัติงานที่สอน. พักทัน 4. เป็นต้นแบบในการดูแลตัวเองให้กับญาติผู้พิการรายอื่นๆ รวมถึงผู้พิการรายอื่นๆ ให้มีกำลังใจในการดูแลตัวเองต่อไป 5. แบ่งเบาภาระงานให้กับสถานที่ปฏิบัติงานได้

ข้อดี 1) คุณภาพชีวิตของผู้ป่วยดีขึ้น เช่น มีรายได้ลดการพึ่งพาครอบครัว เห็นคุณค่าของตนเอง ลดอาการก้าวร้าว เป็นต้น 2) เรียนรู้การเข้าสังคมกับผู้อื่นทำให้การแสดงพฤติกรรมเหมาะสม 3) ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์เพื่อนร่วมงาน คนในสังคมมีทัศนคติยอมรับเพิ่มขึ้น 4) มีเป้าหมายในชีวิต เช่น มีรายได้อยากเก็บเงินไว้เลี้ยงดูตนเองและครอบครัว เป็นต้น 5) ช่วยแบ่งเบาภาระหน้าที่ของบุคลากร

ข้อดี
1. ผู้พิการมีการเรียนรู้และมีการปรับตัวเมื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่น
2. มีสมาธิและมีความสุขในการทำงาน
3. มีจิตอาสาช่วยเหลืองานอื่นๆ นอกเหนือจากงานที่ได้รับมอบหมาย
ปัญหาอุปสรรค
ไม่มีค่ะ

ข้อดี ผู้พิการ - มีงานทำ มีรายได้ ไม่เป็นภาระของครอบครัว คุณภาพชีวิตดีขึ้น รู้สึกภูมิใจในตัวเอง

ข้อดี รพ.สต. มีคนช่วยงาน เพิ่มขึ้น แบ่งเบาภาระหน้าที่ ของไต่หน้ที่ ผู้ป่วยจิต ได้รับการดูแล เรื่องการกินยา/ฉีดยา

ข้อดี
1. ผู้พิการทางจิตได้รับการดูแล รักษา ติดตามต่อเนื่อง
2. คุณภาพชีวิตดีขึ้น มีรายได้ มีเงินใช้จ่าย มีเงินเก็บออม
3. คนใช้รู้สึกดีใจ มีความสุขที่มีรายได้เป็นของตนเอง
4. ตั้งใจทำงานดี ปัญหาอุปสรรค
ผู้ร่วมงานยังไม่ค่อยมั่นใจในความสามารถในการทำงานและไม่กล้าใช้งาน

ข้อดี. 1. ทางหน่วยงานที่ผู้พิการมาทำงานได้คนช่วยทำงานเพิ่มขึ้นสถานที่สะอาดเรียบร้อยน่าอยู่มากขึ้น 2. ผู้พิการและครอบครัวมีรายได้เพิ่มขึ้นเพียงพอค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือนไม่ต้องหยิบยืมคนอื่น 3. ผู้พิการได้รู้จักออมเงินไว้ใช้ในอนาคต 4. ผู้พิการได้พบและพูดคุยกับเพื่อนร่วมงานมากขึ้นมีปัญหาอะไรก็ได้พูดคุยระบายความรู้สึกทำให้อาการเครียดลดลง

ข้อดี
- ช่วยเหลือให้ผู้พิการมีรายได้ สามารถช่วยเหลือครอบครัวและตนเองได้
- ทำให้ผู้พิการรู้สึกมีคุณค่าในตนเองและมีความมั่นใจในตนเองมากขึ้น
- ทำให้ผู้พิการมีสังคมใหม่ๆ ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติงาน การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

อุปสรรค
- บางครั้งอาจมีปัญหาด้านการสื่อสารบ้าง
- ต้องดูแล สังเกต อาการของผู้พิการทางจิต

ข้อดี เพิ่ม
- ทางรพ.สต. ได้มีคนช่วยทำงานเพิ่ม

ปัญหาอุปสรรคข้อควรพัฒนาในการรับผู้พิการปฏิบัติงาน

ปัญหาและอุปสรรค 1) การสอนงานอาจต้องสอนซ้ำหลายๆครั้งจึงจะทำได้ 2) การควบคุมกำกับให้ปฏิบัติงานเป็นภาระที่เพิ่มขึ้นของพยาบาลพี่เลี้ยง 3) มีรายได้เข้ามาทำให้กลับไปพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น ใช้สารเสพติด ดื่มสุรา เป็นต้น 4) ครอบครัวไม่ได้เห็นความสำคัญของการจ้างงานเบียดเบียนรายได้จากผู้ป่วย ไม่ทำตามตามข้อตกลง 5) ยาที่รับประทานในมือกลางวันผู้ป่วยไม่ได้นำติดตัวมา ทำให้รับประทานยาไม่ครบ

ปัญหาอุปสรรค 1. ด้วยลักษณะนิสัยส่วนตัวของผู้พิการ คือ ไม่ค่อยพูด บางครั้งมีหงุดหงิดถ้าคำพูดคุยแล้วไม่พอใจผู้ที่มาพูดคุย ทำให้ยังไม่ค่อยเกิดความไว้วางใจของเจ้าหน้าที่ในสถานที่ทำงานเท่าที่ควรค่ะ และปัจจุบันมีอาการพูดคุย หัวเราะคนเดียวเสียงดังขึ้น และเริ่มมีความคิดที่แปลกไปจากเดิมตอนที่เริ่มมาทำงาน ยังทำให้เจ้าหน้าที่ในที่ทำงานกังวลเรื่องความไม่ปลอดภัยมาก ยิ่งขึ้นค่ะ ครอบครัวผู้ป่วยรับทราบอาการ และรับปากดูแลเรื่องการกินยาค่ะ

21

ปัญหาอุปสรรค 1. ต้องทำความเข้าใจ กับบุคคลในองค์กร ให้เข้าใจในตัวผู้ป่วย เรียนรู้ ที่จะอยู่กับผู้ป่วย (ปรับตัว)

2. เพิ่มภาระหน้าที่ ในการสอนงาน ผู้พิการทางจิต อาจ ต้องสอนหลายรอบหลายครั้ง เนื่องจากข้อจำกัดของผู้ป่วย

ผู้พิการมีความกังวลกลัวไม่จ้างต่อ อยากมีงานทำ มีรายได้

ข้อเสีย 1.การปรับตัวของผู้พิการในระยะแรกๆของการทำงาน(ตอนนี้ปรับตัวได้ดีมากแล้วค่ะ) 2.คำถามจากบุคคลภายนอกถึง

ความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน

การฟื้นฟูคนพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม
สู่การจ้างงานเพื่อความสุขของสังคมที่ยั่งยืน

The recovery oriented system of people with mental disabilities to be employed in independent living.